

Λεύκαρα

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΠΑΝΩ ΛΕΥΚΑΡΩΝ | ΤΕΥΧΟΣ 16°

Η Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Λευκωσίας
σε συνεργασία με
τον Δήμο Λευκάρων και τον Πολιτιστικό Όμιλο Λευκάρων

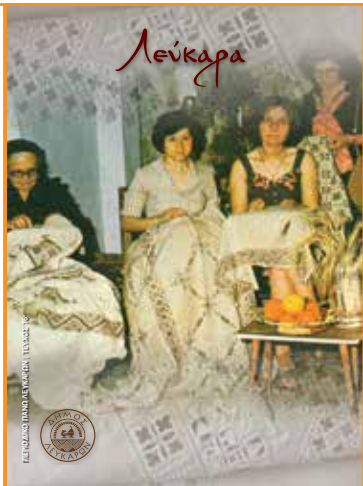
συνδιοργανώνουν την εκδήλωση
Δερματολογικές Παθήσεις

Σάββατο 15 Νοεμβρίου 2014
Δημοτικό Σχολείο Δήμου Λευκάρων

10:00-10:30 *Διάλεξη 'Δερματικές Παθήσεις'*
Δρ Χριστίνα Σιζοπούλου, Δερματολόγος - Αφροδισιολόγος

10:30-13:30 *Δωρεάν Δερματολογικές εξετάσεις από*
Δρ Χριστίνα Σιζοπούλου, Δερματολόγο - Αφροδισιολόγο
Δρ Δημήτρη Σταύρου, Πλαστικό και Επανορθωτικό χειρουργό
Ομάδα φοιτητών της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Λευκωσίας

Λεύκαρα | Περιεχόμενα

Μήνυμα Δημάρχου	4
Δράσεις και Ενέργειες του Δήμου	6
Λευκαρίτικο Κέντημα	14
Για να θυμούνται οι παλιοί και να μαθαίνουν οι νέοι	15
Πρόσωπα	22
Οργανωμένα Σύνοδα	26
Κοινωνικά Νέα	30

ΛΕΥΚΑΡΑ

Τεύχος 16^ο

Ιούλιος - Οκτώβριος 2014

Επιμέλεια από
Συντακτική Επιτροπή

Ιδιοκτησία

ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΑΡΩΝ

Επικοινωνία

τηλ.: +357 24342422

+357 24342822

φαξ: +357 24342769

email: info@lefkara.org.cy

web site: www.lefkara.org.cy

Σχεδιασμός - Εκτύπωση

Τυπογραφία Νέα Εστία

τηλ.: +357 24638776

φαξ: +357 24638541

neaestia@cablenet.com.cy

Λεύκαρα | Μήνυμα του Δημάρχου

Αγαπητοί συγχωριανοί και απόδημοι Λευκαρίτες,

επικοινωνώ και πάλι μαζί σας για να σας ενημερώσω αναφορικά με την κατάσταση που επικρατεί σήμερα στο Δήμο μας. Η οικονομική κρίση που πλήττει τον τόπο έφερε στην επιφάνεια χρόνια προβλήματα που οφείλονται σε χρέη προηγούμενων ετών. Είναι γνωστό ότι η λειτουργία του Δήμου στηρίζεται αποκλειστικά στην κρατική χορηγία, η οποία έχει ήδη περικοπεί δραστικά (48%). Η κρατική χορηγία το 2010 ήταν €1.110.825 - το 2011 €1.098.345 - το 2012 €777.891 - το 2013 €766.082 - το 2014 €651.000.

Το χρέος μας στο Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων ανέρχεται στο €1.173.000. Γι' αυτό δόθηκε εντολή από το Υπουργείο Εσωτερικών για επιπλέον μείωση της κρατικής χορηγίας κατά 15% για να αποπληρωθεί το χρέος. Επισημαίνω ότι ο Δήμος είναι υποχρεωμένος να πληρώνει από την 1η Ιανουαρίου 2015 το ποσό των €134.000 ετησίως για δάνεια που έγιναν στο παρελθόν με στόχο την ανάπτυξη της κοινότητας. Σημειώνω επίσης ότι οι τράπεζες δεν παραχωρούν πλέον νέα δάνεια προκειμένου να γίνουν κοινωφελή έργα. Μέσα σ' αυτό το οικονομικό περιβάλλον η επιβίωση του Δήμου καθίσταται προβληματική, γι' αυτό καταβάλλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια για νοικοκύρεμα με χιλίες δυο εξοικονομήσεις.

Εξάλλου χρονίζοντα προβλήματα της κοινότητας αδυνατούν να βρουν τη λύση τους λόγω της κυβερνητικής γραφειοκρατίας.

- Το χρέος για το ξενοδοχείο «ΑΓΟΡΑ» είναι τόσο μεγάλο (περίπου €800.000) που αδυνατούμε να το πληρώσουμε. Έτσι ζητήσαμε την εκποίηση ή εκκαθάρισή του από το Λογιστήριο του κράτους, που καθυστερεί αδικαιολόγητα.

- Η παράδοση του Πολυδύναμου Συνεδριακού Κέντρου καθυστερεί από τον Οκτώβριο του 2012 λόγω ασυνέπειας του εργολάβου και των πολύπλοκων διαδικασιών της Δημόσιας Υπηρεσίας.

- Ως γνωστό με το Τοπικό Σχέδιο Λευκάρων που υποβλήθηκε ή καλύτερα μας επιβλήθηκε το 2003 καταργούνται υφιστάμενες οικιστικές ζώνες. Ως κοινότητα αντιδράσαμε αναμένοντας να γίνουν δημόσιες ακροάσεις για να ληφθούν υπόψη οι θέσεις μας στην εκπόνηση νέου τοπικού σχεδίου.

- Παρ όλες τις αντιξοότητες ο Δήμος συνεχίζει να προσφέρει τις πολλαπλές υπηρεσίες του στην κοινότητα με τα πενιχρά οικονομικά του μέσα, συντηρώντας πλακόστρωτα, διαμορφώνοντας χώρους, κάμνοντας ασφαλτοστρώσεις. Διοργάνωσε και πραγματοποίησε με επιτυχία το 34ο Φεστιβάλ Λευκάρων και επιχορηγεί μέσα στο μέτρο των δυνατοτήτων του τα οργανωμένα σύνολα: Θεάτρου, χορού, χορωδίας, ζωγραφικής, Αθλητικής Περιφερειακής Ένωσης Λευκάρων, ΑΓΟ, Πολιτιστικού Ομίλου Λευκάρων και Δημόσιων εκπαιδευτηρίων.

Έχοντας πεποίθηση, ότι η επιβίωση και το μέλλον της κοινότητας εξαρτώνται από τον τουρισμό, η προβολή των Λευκάρων και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους αποτελεί μόνιμο μέλημά μας.

Εύχομαι σε όλους καλό χειμώνα.

Σάββας Ξενοφώντος

Δήμαρχος Λευκάρων

Το φως της μέρας

Το φως της μέρας το είδα εδώ
λευκό απ' τα όρη να γεννιέται
να κατεβαίνει πρωτεϊκό
και διάφανο σαν κρίνο.
Να σημαδεύει τα όνειρα
απ' τους ψηλούς φεγγίτες
μέσα από το πλουμί και το φουρφούρι.
Να παίζει με την πέτρα
να κυνηγά τους ίσκιους
να ξεθωριάζει τους καημούς
να μας ξυπνά με φίλημα στα μάτια και στο μέτωπο
στο μέτωπο και στην καρδιά.

απ' τους ψηλούς φεγγίτες:

Κατά το ζωγράφο Ανδρέα Λαδόμματο, οι σιδεριές στους ορθογώνιους φεγγίτες με τους κύκλους, τους ρόδακες και τις συμμετρικές ελικοειδείς διακοσμήσεις μοιάζουν σιδερένια έκδοση του λευκαρίτικου κεντήματος και του φουρφουρένιου ασημικού.

Μαρία Λουκά

Από την ανέκδοτη συλλογή *Λευκαρίτικα*

34^ο ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΛΕΥΚΑΡΩΝ

Από τις 13-18 Αυγούστου πραγματοποιήθηκε το 34ο φεστιβάλ Τέχνης και Πολιτισμού Λευκάρων, το οποίο άφησε τις καλύτερες εντυπώσεις σε όσους είχαν την ευκαιρία να παρευρεθούν.

Πέντε βραδιές γεμάτες παράδοση, μουσική, χορό, θέατρο, εκθέσεις κεντημάτων, αργυροχοΐας, φωτογραφίας και ζωγραφικής, παρουσίαση βιβλίου, ξεναγήσεις στο χωριό μας.

Το φεστιβάλ το οποίο αποτελεί πλέον θεσμό για τα Λεύκαρα διοργάνωσε ο Δήμος με τη βοήθεια όλων των οργανωμένων συνόλων.

Τα εγκαίνια τελέστηκαν από τον έντιμο Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού κ. Κώστα Καδή, ο οποίος εξήρε τη συνεισφορά του Δήμου στα πολιτιστικά δρώμενα του τόπου και τόνισε τη σπουδαιότητα της συνέχειας του θεσμού.

Αναφερόμενος στο λευκαρίτικο κέντημα είπε ότι δεν

αποτελεί μια απλή χειροτεχνία, αλλά μια καλλιτεχνική έκφραση ύψιστης τελειότητας που πρέπει να διαφυλαχθεί ως τεκμήριο της υψηλής κεντητικής του λαού μας.

Ο Δήμαρχος κ. Σάββας Ξενοφώντος υπογράμμισε τη σημασία του φεστιβάλ για τα Λεύκαρα και ανέφερε «Η αναβάθμιση και προβολή των παραδοσιακών στοιχείων ενός τόπου αποτελεί ύψιστη υποχρέωση και οφειλή προς τις νέες γενιές που θα έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν και να εκτιμήσουν όσα με την τέχνη τους δημιούργησαν οι παλαιότεροι και να θελήσουν να γίνουν συνεχιστές τους» ακόμα ανέφερε «Τα Λεύκαρα πέραν του ότι είναι το μοναδικό χωριό της Κύπρου φημισμένο ανά τον κόσμο για τα κεντήματα και την αργυροχοΐα του αλλά και την αξιόλογη λαϊκή αρχιτεκτονική του χρειάζεται επιπλέον αυτά και άλλα έργα υποδομής, ώστε να ανακοπεί η φθίνουσα πορεία τους και να ανακάμψουν επανευρίσκοντας την παλαιά τους αίγλη».

Φωτογραφίες από την τελετή των εγκαινίων του 34ου Φεστιβάλ

Χοροί και τραγούδια κατά τη διάρκεια του Φεστιβάλ

Στιγμιότυπα από τη θεατρική παράσταση **«Γελιέται ο Κυπραίος;»** της Μαργαρίτας Χαραλάμπους. Το έργο σκηνοθέτησε και ανέβασε η Θεατρική Ομάδα Λευκάρων.

Η χορωδία του Δήμου για τα εικοσάχρονά της τραγούδησε έντεχνα ελληνικά τραγούδια.

Από τη χοροσπερίδα.

Από την αιμοδοσία στη μνήμη της Σταυρούλας Παναγιώτου και της Μάρως Ραουνά

Από την παρουσίαση του βιβλίου «Άρωμα μνήμης» της Χαράς Παπαβασιλείου Κουμουλλή

ΞΕΝΑΓΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΛΕΥΚΑΡΑ

Ο Δήμος θέλοντας να προβάλει τα Λεύκαρα και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους εγκαινίασε το θεσμό των ελεύθερων ξεναγήσεων. Κατά τη διάρκεια του 34ου Φεστιβάλ οργανώθηκαν δύο ξεναγήσεις στις 15 και 16 Αυγούστου 2014. Με ανακοινώσεις στα ΜΜΕ ο Δήμος καλούσε ντόπιους και ξένους να ξεναγηθούν δωρεάν και να γνωρίσουν τις γνωστές και άγνωστες πλευρές της κωμόπολης. Υπήρξε ικανοποιητική ανταπόκριση και σχηματίστηκαν δυο ομάδες από 25 περίπου άτομα η κάθε μια. Η ξεναγήση έγινε από έμπειρους Λευκαρίτες και ακολούθησε τη διαδρομή Δημαρχείο- Μουσείο-Εκκλησία- Δημαρχείο. Δόθηκαν πληροφορίες για την ιστορία των Λευκάρων και του κεντίματος. Κατά τη διαδρομή λευκαρίτισσες νοικοκυρές άνοιξαν με προθυμία τα σπίτια και τις αυλές τους και έδειξαν με καμάρι τους θησαυρούς που κρύβουν. Η βιοτεχνία Θεόδωρου Κραμβίδη πρόσφερε δωρεά παραδοσιακά λουκούμια.

ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΙΜΗΤΙΚΗΣ ΠΛΑΚΕΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΖΕΥΓΟΣ SIR ARGYROS & LADY ANNITSA STAKIS

15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014
Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ

Το Δημοτικό Συμβούλιο Λευκάρων σε συνεδρία του στις 28 Ιουλίου 2014 αποφάσισε ομόφωνα να τιμήσει μετά θάνατο το ζεύγος Sir Argyros and Lady Annitsa Stakis για τις πολύτιμες και γενναιοδωρες προσφορές τους στην κοινότητά μας.

- Η ανέγερση της βιβλιοθήκης, δύο αιθουσών διδασκαλίας και δύο αιθουσών ηλεκτρονικών υπολογιστών για το Γυμνάσιο μας.
- Χώρος αθλοπαιδιών του Δημοτικού Σχολείου.
- Πολύχρονες δωρεές στην Εκκλησία Τιμίου Σταυρού.
- Η τεράστια συμβολή τους στην ανέγερση και τον εξοπλισμό της στέγης υπερηλίκων.

Ο Sir Argyros Stakis γεννήθηκε στον Κάτω Δρυ το 1913 και έφυγε για τη Μεγάλη Βρετανία το 1928 σε ηλικία μόλις 15 χρόνων με δύο βαλίτσες λευκαρίτικα κεντήματα. Τα ταξίδια του τον έφεραν στη Σκωτία και στη Γλασκώβη όπου και τελικά εγκαταστάθηκε. Ήταν πολύ ταλαντούχος πωλητής και έφτασε ως τα Βασιλικά Ανάκτορα.

Αρχίζοντας από τα κεντήματα ανέπτυξε γρήγορα μια επιτυχημένη επιχείρηση και το 1940 άνοιξε το πρώτο του εστιατόριο. Λέγεται ότι άλλαξε τις διατροφικές συνήθειες των Σκωτσέζων.

Σε συνέχεια επέκτεινε την επιχείρηση του σε ξενοδοχεία και καζίνο που τον έκαναν διάσημο σε όλη την

Βρετανία. Το 1988 του απενεμήθη ο τίτλος του Ιππότη.

Η φιλοσοφία του ήταν:

«Do what you know and do it well and don't worry about failure. If you don't succeed try and try again»

« Ασχολήσου με

ότι ξέρεις και κάνε το καλά και μη νοιάζεσαι για τυχόν αποτυχία. Αν δεν πετύχεις δοκίμασε ξανά κα ξανά».

Ήταν βαθειά θρησκευόμενος άνθρωπος πίστευε ότι ήταν δούλος του Θεού και είχε υποχρέωση να υπηρετεί το συνάνθρωπό του. Δεν του άρεσε η προβολή και διάλεξε μια απλή ζωή αφοσιωμένη στην εργασία και την οικογένειά του. Αγαπούσε τη φύση, το κυνήγι και το περπάτημα. Η πιο αγαπημένη του τροφή ήταν το ψωμί. Ποτέ δεν ξέχασε τις ρίζες του, το ωραίο χωριό του τον Κάτω Δρυ.

Πάντα ήταν αρωγός στον οποιοδήποτε Κύπριο τον επισκεπτόταν.

Το 1946 νυμφεύθηκε τη λευκαρίτισσα Αννίτσα Πετροπούλου και παρέμειναν αχώριστοι ως το τέλος της ζωής τους. Δεν διαφώνησαν ποτέ σε τίποτα εκτός από το ποιο ήταν το καλύτερο χωριό ο Κάτω Δρυ ή τα Λεύκαρα.

Και οι δύο αγαπούσαν τα χωριά τους τόσο πολύ. Όλοι αναγνώριζαν πως ο κύριος παράγοντας στην επιτυχία του Sir Reo ήταν η αγάπη της συζύγου του και η συνεχής ενθάρρυνσή της, η υπομονή και το χιούμορ της. Απόκτησαν έξι παιδιά, τέσσερα κορίτσια και δύο αγόρια. Ο Sir Reo πέθανε στις 28 Αυγούστου 2001 και η Lady Annitsa 5 χρόνια αργότερα στις 6 Μαΐου 2006.

Ο Δήμος τιμώντας το αείμνηστο ζευγάρι επιδίδει τιμητική πλακέτα στη θυγατέρα του κυρία Νίκη Στάκη Στυλιανίδη.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΗΜΕΡΕΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ «Ιστορίες από πέτρα»

Κυριακή 5/10/2014

Η Κύπρος από το 1995 συμμετέχει στη διοργάνωση των εκδηλώσεων για τις Ευρωπαϊκές Ημέρες Κληρονομιάς. Πρόκειται για ένα θεσμό που καθιερώθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης το 1991 και υποστηρίζεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σκοπός του θεσμού είναι να δώσει τη δυνατότητα στο ευρύ κοινό να γνωρίσει και να εκτιμήσει την αρχιτεκτονική και γενικά την πολιτιστική του κληρονομιά. Κατά τη διάρκεια της ημέρας αυτής ανοίγονται προς το κοινό ιστορικοί και παραδοσιακοί χώροι, ιδιαίτερα αυτοί όπου η πρόσβαση δεν είναι πάντα κατορθωτή.

Ο Δήμος συμμετείχε στην εκδήλωση με θέμα ιστορίες από πέτρα με στόχο τη γνωριμία του κοινού με τα ιδιαίτερα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά των Λευκάρων και κυρίως τα στενά λιθόστρωτα δρομάκια και τις διατηρητέες οικοδομές με ξεναγήσεις. Ακολούθησε καλλιτεχνικό πρόγραμμα στην αυλή του Δημοτικού Σχολείου. Χαιρετισμό απύθυνε ο Δήμαρχος και ο Επαρχιακός Λειτουργός του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως κ. Μάριος Κουρούγιαννης.

ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΤΤΑΒΑ

Τα Λεύκαρα είναι κέντημα, είναι αργυροχοΐα, είναι τα στενά δρομάκια, είναι τα πετρόκτιστα σπίτια αλλά είναι και ο τταβάς. Ένα έδεσμα καθαρά τοπικό, πεντανόστιμο, με πολύ χαρακτηριστική γεύση που μυρίζει Λεύκαρα!

Έτσι η ιδέα του Παύλου Μιχαηλά, δάσκαλου του χορευτικού μας συγκροτήματος, να οργανωθεί μια γιορτή κατά την οποία θα προσφέρεται δωρεάν τταβάς βρήκε πρόσφορο έδαφος και μεγάλη απήχηση μέσα στον κόσμο.

Η γιορτή πραγματοποιήθηκε στις 14 του Σεπτεμβρίου, ανήμερα της γιορτής της ύψωσης του Τιμίου Σταυρού στην αυλή του Δημοτικού Σχολείου.

Οι νοικοκυρές καθώς και τα εστιατόρια των Λευκάρων ετοίμασαν αφιλοκερώς και με πολλή προθυμία δεκάδες τταβάδες, οι οποίοι προσφέρθηκαν δωρεάν στους επισκέπτες. Στα Λεύκαρα επικρατούσε πανηγυρική ατμόσφαιρα τα φουρνιά μέσα στις αυλές ήταν αναμμέ-

να και οι τταβάδες άχνιζαν και μοσχοβολούσαν. Η κοσμοσυρροή υπερέβη κάθε προηγούμενο. Χιλιάδες κόσμου από όλα τα μέρη της Κύπρου μαζεύτηκαν στα Λεύκαρα για να τα θαυμάσουν και να γευτούν το λευκαρίτικο τταβά.

Η γιορτή πλαισιώθηκε από τα χορευτικά συγκροτήματα Λευκάρων, Κοφίνου και Οράς, τη χορωδία Λευκάρων και λαϊκούς τραγουδιστές από την Αραδίππου. Ο Δήμος βοήθησε οργανωτικά και οικονομικά την όλη εκδήλωση. Δεκάδες εθελοντών βοήθησαν στο σερβίρισμα του φαγητού. Η εκδήλωση ήταν καθόλα επιτυχής. Αποδείχτηκε ότι ο εθελοντισμός, η συλλογική δουλειά, ο ενθουσιασμός και η σωστή οργάνωση μπορούν να φέρουν για την κοινότητά μας άριστα αποτελέσματα.

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΜΑΣ

Αντιπροσωπεία της Βουλής της Ινδονησίας με επικεφαλής τον αντιπρόεδρο κ. Hajriyanto Yasin Thohari επισκέφτηκε την Κύπρο κατόπιν πρόσκλησης του προέδρου της Βουλής της Κυπριακής Δημοκρατίας και Παναγιώτη Ομήρου. Ο Δήμος Λευκάρων είχε την τιμή να φιλοξενήσει την εν λόγω αντιπροσωπεία στις 15/09. Έγινε ενημέρωση από τον Δήμαρχο για τον Δήμο Λευκάρων και ανταλλάχθηκαν δώρα

Στις 13 Σεπτεμβρίου πραγματοποιήθηκε επίσκεψη γυναικών επιχειρηματιών από την Ελβετία και την Ελλάδα. Ο Δήμαρχος ξενάγησε και φιλοξένησε τις επισκέπτριες οι οποίες έμειναν με τις καλύτερες εντυπώσεις.

Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ 28^{ης} ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ ΣΤΑ ΛΕΥΚΑΡΑ

Η 28^η Οκτωβρίου 1940 γιορτάστηκε και φέτος με κάθε μεγαλοπρέπεια. Έγινε το καθιερωμένο εωθινό κατά το οποίο οι μαθητές και μαθήτριες του Γυμνασίου τραγούδησαν πατριωτικά τραγούδια. Ακουλούθησε η δοξολογία με την εκφώνηση του πανηγυρικού της ημέρας από τη διευθύντρια του Δημοτικού Σχολείου κυρία Ευφροσύνη Ναζίρη. Στη συνέχεια οι μαθητές όλων των βαθμίδων παρέλασαν στους κεντρικούς δρόμους της κοινότητας. Οι επετειακές εκδηλώσεις έκλεισαν με την κατάθεση στεφάνων στο Μνημείο Ηρώων.

Λεύκαρα | Λευκαρίτικο κέντημα

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΛΕΥΚΑΡΙΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΗΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα διοργανώθηκε από την Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO στα Λεύκαρα μεταξύ 23-30 Αυγούστου 2014 με κεντρική ιδέα την προστασία, την προβολή, τη διάδοση και αξιοποίηση στοιχείων της τέχνης του λευκαρίτικου κεντήματος μέσω της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς των εικαστικών τεχνών, προσφέροντάς τους την ευκαιρία επιτόπιας παραμονής και συνεργασίας με καταξιωμένες κεντήτριες των Λευκάρων.

Να τι μας έγραψε μια από τις εκπαιδευόμενες η Φοίβη Αντωνίου

Σάββατο πρωί ξεκινήσαμε από τις πόλεις και τα χωριά μας, με τις αποσκευές στο πίσω κάθισμα του αυτοκινήτου. Κοπέλες από ένα ευρύ φάσμα ηλικιών και επαγγελμάτων, με ένα όμως κοινό στόχο. Φτάσαμε στα Λεύκαρα γεμάτες όρεξη για μάθηση και λαχτάρα για δημιουργία. Μέσα από το Πρόγραμμα μας δινόταν η ευκαιρία να εντρυφήσουμε για μια βδομάδα στη δημιουργία του λευκαρίτικου κεντήματος, το οποίο αγαπούσαμε και θαυμάζαμε από μικρές, αλλά γνωρίζαμε μόνο ως πετσετάκια στο καθιστικό των γιαγιάδων μας και από φωτογραφίες στα σχολικά μας βιβλία.

Μπαίνοντας στο χωριό, χαθήκαμε στα στενά του. Με λίγη όμως καθοδήγηση από τους κατοίκους, φτάσαμε με αρκετά λεπτά καθυστέρηση στο ξενοδοχείο για την πρώτη μας συνάντηση. Γνωρίσαμε επιτέλους από κοντά τις δασκάλες και οικοδέσποινες μας, αλλά και η μια την άλλη. Μας έγινε μια ενδιαφέρουσα αναδρομή στην ιστορία του λευκαρίτικου κεντήματος και ακούσαμε για τον καταλυτικό ρόλο που διαδραμάτισε στην εξέλιξη του χωριού και των κατοίκων του. Στη συνέχεια, ακολούθησε η καθεμιά τη δασκάλα της στο σπίτι της για το πρώτο μάθημα. Αλήθεια, πώς πήραν την απόφαση

αυτές οι κυρίες να βάλουν στα σπίτια τους από δύο άγνωστες κοπέλες, να τις φιλοξενούν και να τις διδάσκουν για μια ολόκληρη βδομάδα! Βέβαια, γνωρίζοντάς τις, μέρα με τη μέρα, η συγκεκριμένη απορία μας μετατράπηκε σε σεβασμό και θαυμασμό της ευγένειας, της φιλοξενίας, της εγκραδιότητας αλλά και της άριστης δεξιοτεχνίας τους στο κέντημα.

Κι έτσι τα μαθήματα ξεκίνησαν. Λεπτομερής καταγραφή στο σημειωματάριο κάθε βελονιάς για το γαζί, το μήλο, τον ποταμό, τη μαργαρίτα... Μαζί και πλούσιο φωτογραφικό υλικό που συλλέξαμε. Πολλά τρυπημένα δάχτυλα, κέντημα και ξήλωμα, πιασμένοι αυχένες, κουρασμένα μάτια... Μέρα με τη μέρα όμως ο λευκός καμβάς του λινού μας αποκτούσε υφή, επίπεδα, σχήματα, κάτω από την ακούραστη καθοδήγηση των κεντητριών μας. Μετά το μάθημα, βρισκόμασταν όλες μαζί για βόλτες στα δρομάκια του χωριού που μοσχοβολούσαν γιασεμί, με τα πετρόχτιστα αρχοντικά με τις καμάρες και τη ξεφτισμένη γαλάζια μπογιά στους τοίχους, τα μαγαζάκια με τα κρεμασμένα κεντήματα στις πόρτες, κάποια έργα των λιγοστών πλέον κεντητριών του χωριού, άλλα έργα μαζικής παραγωγής από εργοστάσια της Ασίας.

Η εβδομάδα πέρασε. Ο χρόνος μας ως μαθήτριες στα Λεύκαρα τελείωσε, όμως τα κεντήματά μας ήταν ακόμα ημιτελή. Πώς να μην είναι, άλλωστε. Η διάρκεια της παραμονής μας στο χωριό ήταν αρκετή για να μάθουμε πλέον από πρώτο χέρι ότι οι δημιουργίες της Λευκαρίτισσας κεντήτριας ολοκληρώνονται με κόπο, χάρη στην περίσσια υπομονή της και την αγάπη της για την τέχνη που έκανε το χωριό της ξακουστό σε όλο τον κόσμο. Τα δικά μας κεντήματα θα τελειώσουν κι αυτά σιγά σιγά. Ούτως ή άλλως, η εβδομάδα στα Λεύκαρα ήταν μόνο η αρχή!

ΤΟ ΝΕΡΟ ΣΤΑ ΛΕΥΚΑΡΑ

Του Ντίνου Θεοδότου

Στην εφημερίδα «ΠΟΛΙΤΗΣ», στη σελίδα « 50 ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΙΝ» αναδημοσιεύτηκε η πιο κάτω είδηση από την εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ της 18ης Ιουλίου 1964 που αφορούσε τα Λεύκαρα.

«ΕΛΛΕΙΨΙΣ ΠΟΣΙΜΟΥ ΥΔΑΤΟΣ ΕΙΣ ΛΕΥΚΑΡΑ

ΛΕΥΚΑΡΑ 31 (του ανταποκριτού μας). – Σημαντική έλλειψις ποσίμου ύδατος εσημειώθη εσχάτως εις την κωμόπολιν Λευκάρων, ήτις ταλαιπωρεί αφαντάστως πάντας τους κατοίκους και κινεί τούτους εις δράσιν προς εξασφάλισιν ποσίμου ύδατος και λύσιν του χρόνιου τούτου ζητήματος δια ριζικών μέτρων υπό της Κυβερνήσεως».

Το πιο πάνω δημοσίευμα μάς κέντρισε το ενδιαφέρον, ώστε να κάνουμε μια μικρή έρευνα για την υδατική κατάσταση στα Λεύκαρα τις παλαιότερες εποχές. Σήμερα θεωρούμε δεδομένο να υπάρχει πόσιμο νερό μέσα στα σπίτια μας και να ρέει άφθονο αρδεύσιμο στα περιβόλια μας. Τα πράγματα ήταν πάντοτε έτσι; Ή μήπως οι γιγαγίδες και παππούδες μας κατέβαλλαν πολλή προσπάθεια και μόχθο για να εξασφαλίσουν το πολύτιμο αγαθό; Τους κόπους των προγόνων μας για την εξασφάλιση του νερού δεν τους ξέρουμε και έτσι δεν εκτιμούμε σωστά πόσο τυχεροί είμαστε σε σχέση με εκείνους, αφού εμείς χαιρόμαστε κάθε στιγμή και όποτε θέλουμε αυτή την ευλογία που μας χάρισε η φύση.

Για να συγκεντρώσουμε τις σχετικές πληροφορίες ρωτήσαμε παλαιότερους που θυμούνται περιστατικά της παιδικής τους ηλικίας. Για την ολοκλήρωση των πληροφοριών σχετικά με την κατάσταση του νερού στα Λεύκαρα καταφύγαμε στον πάντοτε πρόθυμο και αειθαλή Γεώργιο Κυριακούδη, πρώην γραμματέα της ΣΠΕ Λευκάρων ο οποίος με πολλή ευχαρίστηση μας έδωσε τις πιο κάτω πληροφορίες. Κατά την αφήγησή του παρενέβαινε η γυναίκα του Κική η οποία με εύστοχες παρατηρήσεις συμπλήρωνε την όλη εικόνα.

Κατά τη δεκαετία του 1930 υπήρξε μεγάλη ανομβρία και η ανάγκη για πόσιμο νερό ήταν εξαιρετικά μεγάλη. Ο κόσμος επρομηθεύετο το πολύτιμο υγρό από

βρύσες (φουντάνες) , που βρίσκονταν σε διάφορα σημεία της κωμόπολης. Αυτές οι βρύσες βρίσκονταν στο Δημαρχείο, στο Παντοπωλείο, στον Άγιο Γεώργιο, στις Μαρκαρούς του Πογιατζή, στου Παπαντρέα στα Φραγκομάτα, στο Τζαμί, στον Άγιο Ανδρόνικο, στους Αγίους Αναργύρους, στου Πάπυρου, στην Εκκλησία Τιμίου Σταυρού, στου Παναή του Πάροικου (Φαούτα) και έξω από το μαγαζί του Χριστοφορή.

Οι βρύσες άνοιγαν ορισμένες ώρες της ημέρας και για τη διανομή του νερού από τις βρύσες, το Δημαρχείο διόριζε γυναίκες με αρμοδιότητα τη δίκαιη μοιρασιά ανάλογα με τον αριθμό των μελών κάθε οικογένειας.

Οι γυναίκες αυτές έπρεπε να είναι δυναμικές για να επιβάλλουν την τάξη. Ωστόσο δεν έλειπαν και οι σχετικοί καυγάδες. Χαρακτηριστικά παραδείγματα γυναικών υπεύθυνων στις βρύσες ήταν η Λαγιώτισσα, η Σακκούλενα, η Ειρήνη του Ττόουλου και η Μαρκαρού της Φιλιππούς.

Επιπλέον ο Γιωρκής του Σαουλλή μετέφερε σε ζυγό στους ώμους του δύο τενεκέδες με νερό που πωλούσε σε πλούσια σπίτια προς ένα γρόσι τον ένα. Ο Φανής την ίδια περίοδο, μετέτρεψε το αυτοκίνητο του, μοτρίτς μπινορ, σε υδροφόρα, γύριζε το χωριό και πουλούσε το νερό.

Επί δημαρχίας Τιγγιρίδη τη δεκαετία του 1940 δίπλα στις βρύσες κτίστηκαν νεπεόζιτα με δεκαέξι σωλήνες για να διοχετεύεται το νερό στα σπίτια των οικονομικά εύρωστων Λευκαριτών. Τα πρώτα νεπεόζιτα κτί-

Λεύκαρα | Για να θυμούνται οι παλιοί και να μαθαίνουν οι νέοι

στηκαν στην περιοχή Παμπούλας κοντά στο σημερινό σφαγείο. Το νερό μεταφερόταν σ' αυτά με τουρμπίνα από υπόγειο νεπόζιτο που βρισκόταν στο Πάνω Έξω Νερό.

Για την προμήθεια του χωριού με νερό, εκτός από τις βρύσες υπήρχαν οι λάκκοι και η Πηγή. Υπήρχαν οι λάκκοι της Μαρικκούς του Ραουνά, ο λάκκος έξω από το σπίτι του Γιωρκαλλά Χ' Κουμή και ένας τρίτος του Δημαρχείου. Υπήρχαν επίσης ιδιωτικοί λάκκοι μέσα στις αυλές όπως στου Μαχαλεπή, στου Κράσου, στις Ελένης του Αττεσλή και στου Σαμμούτη.

Το νερό το αντλούσαν με κάδους και αργότερα με αντλία (τουλούμπα). Εδώ παρεμβαίνει η κ. Κική, η οποία θυμάται ότι κουβαλούσε δύο τενεκέδες νερό από την Πηγή στο σπίτι της ανεβαίνοντας τον ανήφο-

ρο. Στην Πηγή παλαιότερα έπλεναν τα ρούχα και πότιζαν τα ζώα.

Τρεχούμενο νερό υπήρχε στην Πηγή, στη Λειβαδιώτισσα, στην Αγία Μαρίνα, στο Κάτω Έξω Νερό, στην περιοχή Σκορταλίνα και στο Πάνω Έξω Νερό. Εκεί μπορούσαν να καλλιεργούν κηπευτικά σε μικρή κλίμακα.

Το 1960 με υπόδειξη του γεωλόγου της κυβέρνησης έγινε διάτρηση στην περιοχή Φάτταρη με φτωχά αποτελέσματα. Το πρόβλημα εξακολουθούσε να υπάρχει παρ' όλες τις παραστάσεις προς την κυβέρνηση. Εκείνη την εποχή ιδιώτες μετέφεραν το νερό με βαρέλια και το πουλούσαν προς 4 σελίνια το βαρέλι. Κατά την περίοδο 1942-46 επί Αγγλοκρατίας έγιναν αρδευτικά έργα και μεταφέρθηκε νερό για καλλιέργειες.

Παρόλη την έλλειψη του νερού στις προηγούμενες δεκαετίες οι αυλές των λευκαρίτικων σπιτιών ήταν πάντα ολοπράσινες και πεντακάθαρες. Τα λουλούδια στις αυλές ήταν πάντα ποτισμένα με νερό αγορασμένο από το υστέρημα των νοικοκυρών.

Το υδατικό πρόβλημα των Λευκάρων λύθηκε οριστικά με την κατασκευή του υδατοφράκτη το 1972.

Αυτή είναι σε συντομία η πρόσφατη ιστορία του νερού στα Λεύκαρα. Μια ιστορία που ίσως σε κάποιους ξυπνήσει αναμνήσεις πόνου, ταλαιπωρίας αλλά και ευτυχισμένων στιγμών.

ΑΝΑΔΙΦΩΝΤΑΣ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΕΥΚΑΡΩΝ

Μιχαλάκης Μιλπτός

15 Αυγούστου 1929

Πώληση αδήλωτου πετρελαίου

Το Δημοτικό Συμβούλιο συνήλθε σήμερα για να εξετάσει την υπόθεση δύο συνδημοτών μας οι οποίοι εισήγαγαν από δύο τενεκέδες πετρελαίου προς πώληση χωρίς να το δηλώσουν στο Δημαρχείο και να πληρώσουν τα σχετικά δικαιώματα. Το Συμβούλιο αποφασίζει όπως εγκρίνει την πράξη του Δημάρχου ο οποίος κατάγγειλε την υπόθεση στην Αστυνομία. Ακολουθώντας το Συμβούλιο προέβη σε συμβιβασμό με τους κατηγορούμενους οι οποίοι κατέβαλαν τα νόμιμα δικαιώματα στο Δημαρχείο αφού αναγνώρισαν την ενοχή τους.

25 Αυγούστου 1929

Το Δημοτικό Συμβούλιο αποφασίζει να διορίσει προσωρινό υπάλληλο, ο οποίος θα βοηθά τον υγειονομικό υπάλληλο «εις την καταδίωξη των κωνόπων» και να επιβλέπει την καθαριότητα της κωμόπολης.

27 Νοεμβρίου 1929

Το Συμβούλιο αποφασίζει όπως καταβάλει στο Δήμαρχο το ποσό των £2-0-0 ως οδοιπορικά για τη μετακίνηση του στη Λάρνακα για το θέμα της ηλεκτροδότησης των Λευκάρων.

7 Ιανουαρίου 1930

Αποφασίζεται όπως καταβληθεί στον εκ Λευκωσίας δικηγόρο κύριο Κώστα Ζανεττίδη το ποσό των δύο λιρών για τη μετάφραση του αγγλικού συμβολαίου σχετικά με την ηλεκτροδότηση των Λευκάρων.

Προϋπολογισμός 1931

Εγκρίνεται ο πιο κάτω προϋπολογισμός

Έξοδα καθαριότητας £60-0-0

Έξοδα φωτισμού £46-0-0

Δημόσια έργα £10-0-0

Μισθοί υπαλλήλων £89-0-0

Μισθοί προσωρινών υπαλλήλων £57-0-0

Συντήρηση υδραντλιών £75-0-0

Διάφορα £36-0-0

Ενοίκια £38-0-0

Φιλανθρωπία £ 6-0-0

Γραφική ύλη £ 8-0-0

Δρόμοι £ 2-0-0

Απόσβεση δανείου __£30-0-0

Σύνολο £487-0-0

14 Ιουλίου 1930

Το Δημοτικό Συμβούλιο κηρύσσει έκπτωτο το μέλος του Μιχ. Παρβέρη γιατί απουσιάζει συνεχώς από τις συνεδρίες από το Νόβρη του 1929 και εκχωρεί το δικαίωμα στο Δήμαρχο να ενημερώσει την επαρχιακή διοίκηση

23 Αυγούστου 1930

Ζυγιστικά

Το Δημοτικό Συμβούλιο αποφασίζει να διορίσει το Γεώργιο Παπαδόπουλο ως ζυγιστή χαρουπιών στην τοποθεσία «Πυκνά». Θα πληρώνεται από το Δημαρχείο ένα σελίνι ημερησίως εφόσον θα ζυγίζει χαρούπια προς όφελος του χαρουποέμπορου Μεχμεταλή Ισεϊν, ο οποίος θα πληρώνει εξ ιδίων του τον υπάλληλο δύο σελίνια την ημέρα.

Ακολουθεί η γραπτή αποδοχή των όρων του πρακτικού από το Μεχμεταλή Ισεϊν και η υπογραφή του στην αραβική.

13 Οκτωβρίου 1930

Εξουσιοδοτείται ο πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου όπως ειδοποιήσει τους οφειλόντες επαγγελματικό φόρο για τα έτη 1925-29 όπως εξοφλήσουν τις οφειλές τους. Σε αντίθετη περίπτωση θα τους κινείται αγωγή.

Εξουσιοδοτείται ο πρόεδρος να κινήσει αγωγή εναντίον των εξασκούντων επάγγελμα χωρίς άδεια σύμφωνα με το νόμο Περί Δήμων του 1930.

Σχόλια:

Για την εμπορία πετρελαίων απαιτείτο άδεια από το Δημαρχείο.

Παρατηρείται ευαισθησία του Συμβουλίου για τις υγειονομικές συνθήκες των Λευκάρων.

Κατά το τέλος του 1929 αρχίζει η διαδικασία ηλεκτροφωτισμού των Λευκάρων.

Το Συμβούλιο είχε το δικαίωμα να κηρύξει έκπτωτο μέλος του λόγω συνεχών απουσιών από τις συνεδρίες. Παρατηρείται συνεργασία μεταξύ Δήμου και Τουρκοκύπριου εμπόρου.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΠΑΛΙΕΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Αχιλλέα Ιωάννου

Νέο Έθνος 1/14 Οκτωβρίου 1899

« Φέρω εις γνώσιν των εμπόρων πασών των πόλεων της Κύπρου, ότι αναλαμβάνω να προμηθεύω πάντα τα προϊόντα Λευκάρων και του άνω Διαμερίσματος της Επαρχίας μας, οίον χαρούπια, κουμανδαριάν, σταφίδες, έλαιον και τα λοιπά επίσης ότι καταναλίσκω πάντα τα εμπορεύματα, όσα ενταύθα και εις τα λοιπά χωρία δύνανται να εξοδευθώσιν, οίον όρυζαν, σάπωνα, πετρέλαιον και λοιπά· επί μετρία προμηθεία.

Οι βουλόμενοι, ας αποταθώσιν απ' ευθείας εις εμέ, θέλουσι δε, ελπίζω, μείνει πληρέστατα ευχαριστημένοι εκ της δραστηριότητος και της επιμελείας μου.

Εν Λευκάροις τη 25 Αυγούστου 1899.

ΛΟΪΖΟΣ ΚΟΚΩΝΑΣ

Η πιο πάνω ανακοίνωση – διαφήμιση καταμαρτυρεί πόσο ισχυρό ήταν από παλιά το εμπορικό δαιμόνιο των Λευκαριτών. Είναι μάλιστα αμφίδρομη η προσπάθεια συναλλαγής. Θέλει ο εμπορευόμενος να προωθήσει τόσο την εμπορία ντόπιων προϊόντων όσο και τη διάθεση άλλων ειδών για κατανάλωση από τους κατοίκους της περιοχής. Θέλει δε να τονίσει εμφαντικά την αξιοπιστία του και το γεγονός πως αρκείται με μικρό ποσοστό προμήθειας.

Φωνή της Κύπρου 1/14 Ιανουαρίου 1905

Τα Λεύκαρα υπέρ του Εθνικού Στόλου

Γυναικεία δράσις

Εις ευγενή όσον και ιεράν πράξιν προέβησαν αι κυρίαί και αι κόραι άπασαι των Λευκάρων, αποφασίσασαι, κατόπιν συνελεύσεως, ίνα εκάστη τούτων κεντήσιν ανά εν από τα γνωστά υφάσματα των, άτινα ανάρπαστα κυριολεκτικώς γίνονται εν τω εξωτερικώ, το δε εκ της πωλήσεως των ποικιλμάτων τούτων προϊόν διατεθή υπέρ του εθνικού Στόλου.

Τρις εύγε!

Η είδηση αυτή, παρότι λιτή και ουσιαστική φανερώνει σε μας κάποια σημαντικά στοιχεία. Το Λευκαρίτικο κέντημα ήταν από τότε πασίγνωστο και οι ξένοι το εκτιμούσαν ιδιαίτερα, κυρίως στο εξωτερικό.

Οι Λευκαρίτισσες μετείχαν ενεργά και πρόσφεραν αφειδώλευτα για διάφορους σκοπούς. Είναι πολύ σημαντικό που όλες αποφάσισαν να προσφέρουν ένα από τα δημιουργήματά τους. Τέλος καταδεικνύεται η ισχυρή σχέση και ο δεσμός με την Ελλάδα και πως τα όσα συνέβαιναν στο μητροπολιτικό χώρο ενδιέφεραν άμεσα και τον τόπο μας.

Αλήθεια Λεμεσού 13/26 Απριλίου 1894

(μεταγλώττιση)

« Κατά την Κυριακή 7/20 Μαρτίου, ημέρα της γιορτής της Σταυροπροσκύνησης, κατά την οποία γίνεται πανηγύρι, κάποιος Χριστιανός που είχε προηγούμενα με κάποιον Οθωμανό (και οι δύο από τα Λεύκαρα) επιτέθηκε εναντίον του μέσα στο πανηγύρι και τον κτύπησε. Τότε έλαβαν μέρος και άλλοι Οθωμανοί και άλλοι Χριστιανοί που υπερασπιζονταν ο καθένας τον ομόθρησκό του.

Τίποτα το απευκταίο δεν συνέβη και τα πράγματα ειρηνεύσαν μόνα τους. Κατά το παρελθόν όμως Σάββατο 13/26 Μαρτίου, κατά το οποίο ήταν η Δευτέρα μέρα του Μπαϊραμίου, κάποιος από τους εδώ Οθωμανούς ευρισκόμενοι σε κατάσταση μέθης, εισήλθαν στο χριστιανικό καφενείο οπλισμένοι με ρόπαλα και επιτέθηκαν εναντίον του Νεόφυτου Γιωργαλλίνα καθότι αυτός έλαβε μέρος στη συμπλοκή που έλαβε χώρα στο πανηγύρι. Με τη βοήθεια του καφετζή διέφυγε και σώθηκε. Αργότερα έγινε μεγαλύτερη σύγκρουση χωρίς κανένα θύμα και τέλος ηρέμησαν τα πνεύματα».

Τέτοιου είδους ταραχές είναι πολύ επικίνδυνες γιατί δημιουργούν έχθρες και αντιπαλότητες. Συνήθως αιτίες ήταν οι κακές σχέσεις μεταξύ των αντίπαλων εθνικών ομάδων. Στην περίπτωση των Λευκάρων έπαιξε σημαντικό ρόλο το γεγονός πως λίγες μέρες νωρίτερα έγιναν διακοινοτικές ταραχές στο Κολόσσι και την Πάφο. Οι συγκρούσεις αυτές ευτυχώς πολύ λίγους μιμητές βρήκαν και η κατάσταση εξομαλύνθηκε χωρίς επιπτώσεις. Φιλίες δε μεταξύ Τουρκοκυπρίων και Ελληνοκυπρίων υπήρξαν πάντοτε.

ΚΥΠΡΟΣ

Αθηνάς Ταρσούλη

Η επίσκεψη της Ταρσούλη στα Λεύκαρα έγινε κατά τη διάρκεια της καθόδου της στην Κύπρο, το 1953. Το βιβλίο της, που κοσμείται με φωτογραφίες και σκίτσα που φιλοτέχνησε η ίδια, αφού ήταν και ζωγράφος, εκδόθηκε δέκα χρόνια αργότερα, το 1963.

Η Αθηνά Ταρσούλη γεννήθηκε στην Αθήνα το 1899 και πέθανε το 1975. Σπούδασε στη Γαλλία και ήταν διακεκριμένη λογοτέχνης και ζωγράφος και πήρε μέρος σε διάφορες εκθέσεις ζωγραφικής τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

Από το βιβλίο «Κύπρος» - μια μελέτη που τιμήθηκε με το πρώτο βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών, αναδημοσιεύουμε το πρώτο μέρος του αποσπάσματος που αναφέρεται στα Λεύκαρα.

ΤΑ ΛΕΥΚΑΡΑ ΜΕ ΤΗ ΘΑΥΜΑΣΤΗ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑ ΤΟΥΣ
«Τα Λεύκαρα εν' καλόν χωρκόν μαν' ούλον πετρολόιν,

έχ'ει κοπέλες όμορφες κόκκ'ινες σαν το ρό(δ)ιν.

Τα Λεύκαρα, ο Κάτω Δρυς, η Βάβλα κ'αι τ'Απλίτζιν έχουν τα χ'είλη κόκκ'ινα σαν τάχ'ει το περτικ'ίν».

Από τα σπουδαιότερα μεγαλοχώρια – κωμοπόλεις της επαρχίας Λάρνακας και από τα γραφικότερα για την εδαφική τους μορφολογία και το ιδιαίτερο τοπικό τους χρώμα είναι τα Λεύκαρα – απόσταση 40 χιλιόμετρα δυτικά της Λάρνακας και 56 από τη Λευκωσία – που διαιρούνται σε Πάνω και Κάτω Λεύκαρα. Η διαδρομή ως τα Πάνω Λεύκαρα, όπου έφθασα τον Ιούνιο του 1953, παρουσιάζει μεγάλη εδαφική ποικιλία. Στο δρόμο μας συναντούμε χωριά και χωριουδάκια, σταθμεύοντας στις Άνω και τις Κάτω Αγγλισίδες, στην Κοφίνου κ.ά. Σποραδικά προβάλλουν αλλού συστάδες από βαθύσκκιωτες χαρουπιές, αλλού μικροί καταπράσινοι αμπελώνες, που κάτω απ' τον φλογερό ήλιο ο καρπός τους φουσκώνει κι ο ξινός ακόμα χυμός της αγουρίδας μεταβάλλεται σιγά-σιγά στο γλυκόπιστο κυπριώτικο κρασί, τη φημισμένη «κουμανταρία», που την παρομοιάζουν με το νέκταρ των θεών.

- «Να πίνεις από τούτο δω το κρασί», λένε οι ντόπιοι, «και ν' ανασταίνεται η ψυχ'ή σου». «Να κολλάει η γλώσσα σου μαθές, κ'αι να μην ξεκολλάει από την γλύκα της,. Αϊ, και πότε θαρτ'ή ώρα να βάλουμεν το

στόμαν μας κát' από τες κάνουλες τω βαρελιώ!».

Περνούμε κι από χρυσαφένιους κάμπους όπου κερδύναμοι άντρες με λιοκαμένες γυναίκες και κορούδες θερίζουνε τον ώριμο καρπό απ' τα σιταροκρίθαρα και σωρώνουν σε δεμάτια και ξανθές θημωνιές, μες στο καλοκαιριάτικο λιοπύρι, τα στάχυα, για να τα φορτώσουν στους μακριούς αραμπάδες. Κι όλες αυτές οι αγροτικές εικόνες, γεμάτες σφρίγος και ζωντάνια, ξετυλίγονται κάτω από ένα ολογάλανο ελληνικό ουρανό γεμάτων φωτεινούς ιριδισμούς, διάχυτον από μαγική γοητεία.

Τα Πάνω Λεύκαρα με τον ιερό ναό Τιμίου Σταυρού. Γενική άποψη.

Σαν αστραπή το αυτοκίνητο ανηφορίζει τώρα προς τα Λεύκαρα – ύψος 550 – 600 μέτρα πάνω από τη θάλασσα. Ο αέρας γίνεται αλαφρότερος, η ανάσα μας πλαταίνει, τα ρουθούνια ρουφάνε ασύλληπτες παρθενικές ευωδιές. Αντικρύζουμε τώρα πια ποικιλόμορφη αλυσίδα από βουνά και λόφους κυματιστούς, πλασμένους από σκληρότερο ασπρόχρωμα, το λεγόμενο στον τόπο «τενιός». Ανάμεσα τους σχεδιάζεται στο βάθος του ορίζοντα ένα άλλο ιδιόμορφο βουνό, με μυτερή κορφή σαν πυραμίδα. Κει πάνω, καθώς μαθαίνουμε, βρίσκεται το κάστρο της Ρήγαινας, ένα από τα μύρια καστέλια της θρυλικής Κυράς της Κύπρου που διαφεύγει – όπως πιστεύει ο λαός – όλο το μεγαλόνησι, από τις ψηλότερες κορφές του ως τους βαθύτερους του σπήλιους.

Τον απλόχωρο αυτόν εντυπωσιακό πίνακα συμπληρώνει μακρύτερα, στην αχνάδα της απόστασης, το ψηλό-

κορφο Σταυροβούνι με το παμπάλαιο ιστορικό του μοναστήρι, χτισμένο από την Αγία Ελένη. Η βασιλομάνα του Μεγάλου Κωνσταντίνου, περνώντας απ' την Κύπρο, άφησε εκεί ένα κομμάτι Τιμιο Ξύλο από τον Σταυρό του Κυρίου, που τον νύρε στα Ιεροσόλυμα μέσα σε γλυκομύριστους βασιλικούς. Το πρώτο πλάνο της εικόνας κρατεί ένα κοπάδι γιδοπρόβατα που βόσκουνε στον κάμφο ένα αναμαλλιασμένο βοσκαρούδι γεμίζει τον αέρα, φυσώντας στο καλαμένιο του «πιδικιάβλι» (φλογέρα) με σφυριχτές και μακρόσυρτες τρίλιες.

Λουλουδιασμένη αυλή στα Λεύκαρα.

Μια μεγάλη κωμόπολη με ψηλά πετρόχτιστα σπίτια και χαμηλά σπιτάκια χαμένα μέσα στους ανθόκηπους είναι τα Πάνω Λεύκαρα. Θεμελιωμένα σε κατωφερική πλατιά πειδιάδα με μαλακές ανηφοριές. Στο μεγαλοχώρι τούτο γηννήθηκε ο Άγιος Νεόφυτος ο Έγκλειστος, ένας από τους ονομαστότερους στυλοβάτες της Κυπριακής Εκκλησίας – « των Λευκάρων το κλέος και των Κυ-

πρίων το καύχημα, τροπαιοφόρε μεγαλομάρτυς Νεόφυτε...», όπως τον επικαλείται το σχετικό τροπάριο.

Διαβαίνοντας από τα στενά πλακόστρωτα σοκάκια σταματούμε στα χαμηλά σπιτάκια που πίσω από τα ξύλινά τους ξωπόρτια κλείνουν μικρούς παράδεισους από πολύχρωμους λουλουδωτούς μπαξέδες με κάθε λογής μυριστικά και με φόντο μεγάλες χτιστές καμάρες βαμμένες σε χρώμα λουλακί.

Αυτό το διακοσμητικό σκηνικό σχηματίζει το προύλιο των μονόπατων σπιτιών, τους λεγόμενους «ηλιακούς», σκιερά υπόστεγα στο βάθος της αυλής. Εκεί συνήθως κάθονται, σαν τις εργατικές μέλισσες στις κυψέλες τους, κι εργάζονται οι πλουμίστρες (κεντήτριες) και οι δαντελούδες, νέες ολόδροσες, γριές με τα γυαλάκια τους, ως και μικρά κοριτσάκια – όλες σκυμμένες μ' ευλαβική προσήλωση στο έργο τους.

Μια σιωπηλή γαλήνη είναι διάχυτη στην ατμόσφαιρα, που τη μυρώνει το άρωμα της λεβάντας και του λάδανου, του μικρού άγριου χαμόκλαδου – στον τόπο το λένε «ξυσταριά» - που το τραγουδάει κι ο Παλαμάς σ' ένα του ποίημα αφιερωμένο στα παιδιά της Κύπρου:

«... Η χαρουπιά η ολόχλωμη λέει τα παλιά και τ' άξια της αργυρής ελιάς.

Και τ' απδονάκι τραγουδεί στην ευωδία του λάδανου τα πάθη της καρδιάς».

Προσκλητήριο γάμου από το παρελθόν

*Νηπιαγωγείο Λευκάρων 1952, νηπιαγωγός η κ. Γαλάτεια
Τους αναγνωρίζετε;*

*Νηπιαγωγείο Λευκάρων 1954, νηπιαγωγός η κ. Μαρούλλα Χατζηκουμή
Τις αναγνωρίζετε;*

Ο ΝΙΚΟΣ ΤΟΥ ΞΥΔΚΙΑ

Γιώργου Χατζηγεωργίου

Γ' μέρος

Η ζωή συνεχίζεται

Με την έναρξη του αγώνα οι Άγγλοι υποχρέωσαν όλους τους Κυπρίους να βγάλουν φωτογραφίες για ταυτότητες. Ο Νίκος δεν έχασε την ευκαιρία. Αγόρασε φωτογραφική μηχανή, έκανε μερικά μαθήματα στο φωτογράφο Βαβλίτη στη Λευκωσία και πήρε τα

χωριά βγάζοντας φωτογραφίες για ταυτότητες. Μέχρι την Καρπασία έφτασε φωτογραφίζοντας. Παράλληλα ασκούσε και τις άλλες τέχνες που γνώριζε δηλ. τα παπούτσια, τα ρολόγια, τη μουσική στους γάμους και αργότερα έμαθε και ηλεκτρολογία. Παρόλες τις τέχνες που γνώριζε πολύ λίγα χρήματα κέρδιζε, πρώτον γιατί όλοι σχεδόν οι άνθρωποι την εποχή εκείνη ήταν φτωχοί και δεύτερον γιατί ο Νίκος αγαπούσε τους ανθρώπους, αλλά όχι το χρήμα. Όμως η οικογένεια μεγάλωνε και εκτός από την Πίτσα, το Γιώργο και τη Λένια, ήρθε και τέταρτο παιδί η Λίτσα που της έδωσε το όνομα της βιολογικής του μητέρας Ελισάβετ.

Τα χρόνια που ακολούθησαν ήταν πολύ δύσκολα για όλους, και για μας ακόμα δυσκολότερα.

Πολύ αργότερα όταν πια μεγαλώσαμε και πήραμε το δρόμο μας, στενοχωριόταν που δε μας άφησε περιουσία, λέγοντας συχνά ότι αδίκησε την οικογένειά του για τους άλλους. Πράγματι ήταν άνθρωπος ανοιχτοχέρης. Όσα χρήματα κρατούσε τα ξόδευε με φίλους και αγνώστους.

Κάθε Κυριακή μετά την εκκλησία το σπίτι μας ήταν ανοικτό για όποιον περνούσε για να πάει στο καφενείο. Έπρεπε να μπει, να πει ένα ποτό μαζί με το Νίκο, να πάρει το μεζέ του και να πάει στο καλό. Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι περνούσαν από το σπίτι και έπιναν μαζί το ποτό τους. Ακόμη και όταν οι σχέσεις των δύο κοινοτήτων με την υποδαύλιση των Άγγλων έγιναν εχθρικές, στα Λεύκαρα οι δυο κοινότητες ζούσαν ειρηνικά.

Θα ήταν Χειμώνας του 57 όταν ο Νίκος έραβε παπούτσια στο μαγαζί του. Ξαφνικά ένας Άγγλος δεκανέας ο Έρνεστ Χάρισσον μπήκε στο μαγαζί και ζήτησε από τον Νίκο να του ράψει μια δερμάτινη θήκη για το πιστόλι του. Ο Νίκος του ζήτησε το πιστόλι για να πάρει μέτρα για τη θήκη. Μόλις του το έδωσε ο Εγγλέζος, ο Νίκος το γύρισε απάνω του και του είπε να σπκώσει τα χέρια ψηλά. Ο Εγγλέζος σάστισε προς στιγμή, αλλά ο Νίκος χαμογελώντας του είπε: - Μη φοβάσαι. Αστεία το έκανα. Ποτέ δε θα μπορούσα να σκοτώσω άνθρωπο. - Το ξέρω. Το είδα στα μάτια σου, απάντησε ο Έρνεστ, αλλά προς στιγμή νόμισα πως έκανα λάθος.

Από τότε ο Έρνεστ Χάρισσον κάθε φορά που περνούσε από το μαγαζί, άνοιγε διακριτικά το μπουφάν του και άφηνε όσες κονσέρβες κουβαλούσε μαζί του. Για μας τα παιδιά ήταν κάτι σπουδαίο, γιατί υπήρχαν και κονσέρβες με σοκολάτες που διαφορετικά δε θα τρώγαμε στα δύσκολα εκείνα χρόνια.

Επιτέλους τα δύσκολα χρόνια πέρασαν και το 1960 ήρθε η Ανεξαρτησία. Ένας αέρας ελευθερίας άρχισε να πνέει σιγά σιγά μαζί και οικονομική ανάπτυξη. Ο κυπριακός λαός βγήκε από την ανέχεια και άρχισε να κτίζει το μέλλον του. Ο Νίκος όπως πάντα κυνηγούσε το νέο το πρωτοποριακό. Έτσι κατασκεύασε έναν από τους πρώτους ερασιτεχνικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς της Κύπρου. Τον ονόμασαν οι φίλοι του «Ραδιοφωνικό σταθμό Κκάφρα καν Λευκάρων.» Το Κκάφρα καν ήταν ένα παρατσούκλι του Νίκου, γιατί έμοιαζε με έναν παλιό γερμανό ηθοποιό που λεγόταν έτσι. Η λειτουργία του σταθμού που είχε εμβέλεια στην περιοχή Λευκάρων και στα γύρω χωριά είχε μεγάλη απήχηση. Ακούγονταν τραγούδια, μεταδίδονταν εκδηλώσεις, ακόμη και διαφημίσεις. Στις αρχές της λειτουργίας του συνέβη το εξής περιστατικό, που το θυμούνται αρκετοί φίλοι του Νίκου.

Απέναντι από το σπίτι του Νίκου, ήταν το επιπλοποιείο του Παναγιώτη Χατζηχριστοδούλου και του συνεταίρου του Γεώργιου Ρούσου. Απ'εκεί περνούσαν αρκετοί και όταν είχαν χρόνο σταματούσαν, συζητούσαν και έπιναν και τον καφέ τους. Σε μια περίπτωση εκτός από τους μαγαζάτορες ήταν εκεί ο Νίκος και ένας ακόμη φίλος.

Ήταν λίγο μετά το μεσημέρι και δεν περνούσε κάποιος, να τον παρακαλέσουν να τους παραγγείλει τους καφέδες από το καφενείο που ήταν πιο πάνω από το μαγαζί. Τότε ο Νίκος ρύθμισε το σταθμό στα κύμματα που εξέπεμπε το ΡΙΚ και ενώ οι θαμώνες του καφενείου άκουγαν τις ειδήσεις η ώρα 1+30, ξαφνικά διακόπτεται η εκπομπή και μια φωνή μέσα από το ραδιόφωνο ακούγεται να λέει. «Παρακαλείται ο Λούις ο Μαυροβουνιώτης, να πάρει δυο σκέτους και δυο μέτριους στο μαγαζί του Παναγιώτη και του Ρούσου.» Κοκκάλωσαν οι θαμώνες και ο Καφετζής και απορούσαν τι άραγε να συνέβαινε, μέχρι που κάποιος τους είπε: - Πρέπει να είναι δουλειά του Νίκου του Ψυδικιά τούτη.

Τα βράδια όπως γινόταν πριν το 55, άρχισαν να βγαίνουν και να διασκεδάζουν. Μεγάλα γλέντια γινόντουσαν τα καλοκαίρια, όταν έρχονταν από τη Γαλλία οι μόνιμα εγκατεστημένοι αδελφοί Κούσουροι. Ιδιαίτερα ο Νίκος «του Κάιζερ» όπως τον έλεγαν, που ήταν ελεύθερος, καλλίφωνος και γλεντζές, όταν ερχόταν οι διασκεδάσεις διαρκούσαν μέχρι πρωίας.

Σε μια τέτοια διασκέδαση, αφού όλη η παρέα ήπιαν και μέθυσαν, βρέθηκαν στην άκρη του χωριού κοντά στο αλώνι, που δυστυχώς τώρα δεν υπάρχει. Άρχισαν τα τραγούδια και τις αμπελοφιλοσοφίες και ξαφνικά ο Νίκος έβαλε το βιολί στη μέση του δρόμου και είπε με ύφος Καρδινάλιου. - Όποιος περάσει πρώτος απ'έω, πρέπει πρώτα να πατήσει το βιολί και μετά να περάσει. Φυσικά συμφώνησαν όλοι οι μεθυσμένοι. Χαράματα έτυχε να περνά απ'εκεί ο Σιαμπουρής, ένας φτωχός γεωργός που πήγαινε στο χωράφι του. Σταμάτησε, καλημερίστηκαν και ο Νίκος του έδειξε το βιολί στη μέση του δρόμου και του είπε: - Πάτα και πέρνα. Ο άνθρωπος τον κοίταξε σαστισμένος και του είπε: - Μα είσαι καλά ρε Νίκο;

-Πάτα και πέρνα, του ξανάπε ο Νίκος. Ο Σιαμπουρής κατάλαβε ότι ήταν όλοι τύφλα στο μεθύσι και έκανε πως θα πατούσε το βιολί, ενώ το δρασκελίσε και άρχισε να τρέχει. Ο Νίκος τότε το άρπαξε και του το πέταξε στα πόδια. Μέσα στο χάραμα οι ήχοι του λαβωμένου βιολιού, έσμιζαν με τους ήχους του λαβωμένου Σιαμπουρή. Όταν αργότερα ξεμέθυσαν μετάνιωσαν, αλλά ήταν αργά. Ο άνθρωπος βέβαια δεν τους καταγγείλε στην αστυνομία, αλλά το βιολί είχε πληγωθεί σοβαρά. Όταν ο Νίκος του Κάιζερ το πήρε στο Παρίσι για επιδιόρθωση, ο επιδιορθωτής τον ρώτησε πού το βρήκε. Όταν του εξήγησε, εκείνος τον πληροφόρησε ότι το συγκεκριμένο βιολί ήταν Χόφμαν γερμανικό με μεγά-

λη αξία. Ευτυχώς το επιδιόρθωσε και ο Νίκος το είχε μέχρι που πέθανε, παρόλο που αρκετοί ζήτησαν να το αγοράσουν. Σήμερα το έχει η εγγονή του Συλβάνα Γεωργίου που σπούδασε μουσικολογία.

Φυσικά αυτό το βιολί δε χρησιμοποιήθηκε μόνο για διασκεδάσεις, αλλά και για φιλανθρωπικούς σκοπούς. Μαζί με άλλους συμμετείχε στην προσπάθεια να μαζευτούν χρήματα για τους φτωχούς, ψάλλοντας τα κάλαντα στις μεγάλες γιορτές.

Το 1963 η οικογένεια Χατζηγεωργίου εγκαταστάθηκε στη Λέμεσό και ο Νίκος εργαζόταν ως ωρολογάς στο χρυσοχοείο του Ισίδωρου Μιχαηλίδη στην οδό Αγίου Ανδρέου. Πολλοί φίλοι από τα Λεύκαρα και αλλού, Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι τον επισκέπτονταν, όταν ερχόντουσαν στη Λεμεσό. Όμως κάθε Σαββατοκυριάκο ήταν στα αγαπημένα του Λεύκαρα, τη δεύτερη πατρίδα που αγάπησε πιο πολύ από την πρώτη, στο ψαλτήρι με τον Παναγιώτη Χατζηχριστοδούλου πατέρα του τραγουδιστή Κώστα Χατζηχριστοδούλου.

Τα χρόνια περνούσαν, τα παιδιά μεγάλωναν, παντρεύτηκαν, έκαναν παιδιά και ο Νίκος με τη Μαρία δούλευαν και βοηθούσαν όσο μπορούσαν τα παιδιά και τα εγγόνια τους. Όταν πια γέρασε και συνταξιοδοτήθηκε, μοίρασε σε μας τα παιδιά του τα ελάχιστα χρήματα που είχε και μας παρακαλούσε να κανονίσουμε να μας μεταβιβάσει τα χωράφια που κληρονόμησε από τους θετούς του γονείς λέγοντας μας: - Κανονίστε ρε παιδιά να πάμε στο κτηματολόγιο να σας δώσω τα χωράφια που έχω. Εγώ γυμνός ήρθα στον κόσμο και γυμνός θέλω να φύγω. Και πράγματι έτσι έφυγε στις 5 Φεβρουαρίου το 2003 από το Νοσοκομείο Λεμεσού.

Δεν έτυχε να είμαι παρών τη στιγμή του θανάτου του, αλλά όταν με ειδοποίησαν οι αδελφές μου και πήγα, εκείνη τη στιγμή μια νοσοκόμα τακτοποιούσε το γυμνό του σώμα. Ένωθα έντονη την παρουσία του, ενώ μια ανάλαφρη ευωδία απλωνόταν σ'όλο το δωμάτιο του νοσοκομείου.

Θα ήταν ίσως βλάσφημο να ισχυριστώ πως ήταν άγιος άνθρωπος. Είμαι όμως σίγουρος ότι ήταν Άνθρωπος με Α κεφαλαίο. Νάσαι καλά πατέρα εκεί που βρίσκεσαι. Νά'στε καλά Παναγιώτη και Δημοσθένη, Νίκο του Κάιζερ, Πετράκη και Χριστάκη Κούσουρε. Είμαι σίγουρος ότι, όταν ο Θεός απδιασμένος απ'όσα βλέπει εδώ κάτω, θέλει να κάνει λίγο κέφι, θα σας φωνάζει για να Του τραγουδήσετε.

Η ΑΠΟΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΟΤΣΩΝΗ ΚΑΙ Ο ΛΕΥΚΑΡΙΤΗΣ ΣΙΝΟΣ ΣΙΝΟΔΩΡΟΥ

Ανδρέα Φωκαΐδη

Το 1956 ο αείμνηστος Γιώργος Κοτσώνης απέδρασε μέσα από τα χέρια των βρετανικών μουσικών υπηρεσιών στο αεροδρόμιο του Καΐρου κατά τη μεταφορά του από το Σώλσπερτ της Ροδεσίας (σημερινό Χαράρε της Ζιμπάμπουε) στην Κύπρο, ως υπόπτου για συμμετοχή στην ΕΟΚΑ. Η απόδραση αυτή ήταν πρώτη είδηση στα διεθνή ΜΜΕ για αρκετές μέρες.

Το 1998 ο παλαιάμαχος δημοσιογράφος και συγγραφέας μ.Φωκάς Φωκαΐδης, με πλούσια εθνική, θρησκευτική και κοινωνική δράση στην Αφρική στο βιβλίο του "Οι Απόδημοι" στη σελ.73 με τίτλο "Ο Ασύλληπτος" περιγράφει την οργάνωση και την εκτέλεση της απόδρασης του νεαρού τότε Κοτσώνης:

Ενώ φούντωνε ο Απελευθερωτικός Αγώνας της ΕΟΚΑ στην Κύπρο, ήλθεν από τη Λευκωσία στο Σώλσπερτ ο νεαρός τότε Γεώργιος Π. Κοτσώνης και διέμενε με τον αδελφό του Γιάννη που εργαζόταν εκεί. Δεν προλάβαμε να πληροφορηθούμε την εκεί παρουσία του και σε διάστημα μόλις τριών μηνών από την άφιξή του μάθαμε πώς συνελήφθη από άνδρες της Σκόντλαντ Γυάρντ ως καταζητούμενος αγωνιστής της ΕΟΚΑ και ότι επρόκειτο να μεταφερθεί δέσμιος στη Κύπρο και να παραδοθεί στα χέρια του διαβόητου στρατάρχη Χάρτιγκ, τότε κυβερνήτη της Κύπρου.

Στο Σώλσπερτ πριν από την έναρξη του Αγώνα στην Κύπρο εγκαταστάθηκε με τη Γερμανίδα σύζυγό του ο Σίνος Σινοδώρου από τα Λεύκαρα, ο οποίος τα πρώτα χρόνια του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου σπούδαζε στη Γερμανία και διετέλεσε εκφωνητής του Ραδιοσταθμού του Βερολίνου στην ελληνική εκπομπή. Πανέξυπνος άνδρας ο Σινοδώρου πληροφορήθηκε την αεροπορική εταιρεία και την πτήση της προς την Κύπρο τις επόμενες δυο μέρες με τους ενδιάμεσους σταθμούς. Επρόκειτο για την τότε βρετανική εταιρεία Β.Ο.Α.Σ με ενδιάμεσο σταθμό στο Κάιρο. Ο Σινοδώρου κατέστρωσε αμέσως σχέδιο διαφυγής του Κοτσώνη στο Κάιρο κατά την εκεί άφιξη του αεροπλάνου. Το ζήτημα

όμως ήταν η εφαρμογή και η επιτυχία του σχεδίου και οι απαραίτητες εμπιστευτικές διαβουλεύσεις. Τι ενδεικνυόταν να γίνει προς τελεσφόρηση του σχεδίου ήταν πρωτίστως θέμα εμπιστοσύνης και ασφάλειας, μουσικότητας απ' ευθείας πληροφόρησης και τόλμης. Σύμφωνα με το σχέδιο θα έπρεπε να ειδοποιηθεί η Ελληνική Πρεσβεία στο Κάιρο και προ της αναχώρησης του αεροσκάφους ο υπό κράτηση Κοτσώνης να πληροφορηθεί, να ενθαρρυνθεί και να τολμήσει να πράξει για τη διάσωσή του,όσα το σχέδιο διελάμβανε.

Το σχέδιο ούτε δύσκολον ούτε περίπλοκον ήταν.Επικίνδυνον και παράτολμον ήταν να ξεφύγει από τους δυο Άγγλους οπλισμένους συνοδούς.Και ποιός θα ανελάμβανε να μεταδώσει το καταστρωθέν σχέδιο προς τον κρατούμενον και να ειδοποιήσει στο Κάιρο την Ελληνική Πρεσβείαν; Ο Σινοδώρου ήλθεν σε μένα και με σοβαρό, καθώς πάντα τόνο και προστακτικό ύφος γερμανικό μου είπε:

«Φωκαΐδη έμαθες για το πατριωτάκι μας ... Εσύ διασπείρες στενές σχέσεις με τον Έλληνα Πρόξενον τον κ.Κομνηνό. Να μεταβείς αμέσως στο γραφείο του και να του πεις να στείλει επείγον υπηρεσιακό τηλεγράφημα προς την Ελληνική Πρεσβεία στο Κάιρο, με το οποίο να ζητείται όπως ενεργήσει η Πρεσβεία ώστε κατά την ώρα αφίξεως στο αεροδρόμιο της πτήσεως ΒΟΑC να παρευρίσκονται εκεί άνδρες της πρεσβείας μαζί με άνδρες της Αιγυπτιακής Αστυνομίας δια να παραλάβουν τον πολιτικό φυγάδα Γεώργιον Κοτσώνην» Δεν έχασα καιρό, επήγα στον Πρόξενον και του είπα να ενεργήσει αμέσως.Κωνσταντινοπολίτης ο κ. Κομνηνός, ένθερμος υποστηρικτής του απελευθερωτικού μας αγώνα, πρόθυμος, μου είπε να καθίσω. Στην παρουσία μου ετοίμασε το τηλεγράφημα που απεστά-

λη στο προορισμό του επειγόντως. Σε τρεις περίπου ώρες ο Πρόξενος είχε απάντηση της Πρεσβείας περί του θέματος η οποία μου ανακοινώθη τηλεφωνικώς και εγώ με τη σειρά μου ειδοποίησα τον Σινοδώρου ο οποίος το απόγευμα ήλθε και με βρήκε με νέα δι-ατακτική:

«Αύριο στις 11.00 η ώρα, Φωκαϊδη, αναχωρεί το αεροπλάνο...Στις 9 η ώρα θα έλθει να σε παραλάβει με το αυτοκίνητόν του ο Γιάννης Κοτσώνης και μαζί, θα πάτε στο αεροδρόμιο. Υπό την ιδιότητά σου ως δημοσιογράφου θα ζητήσεις από τους άνδρες της Σκωτλαντ Γυαρτ να σου επιτρέψουν να συνομιλήσεις με τον υπόδικο Γεώργιο Κοτσώνη και θα τον συμβουλευσεις τα εξής:

«Όταν θα εξέρχεται του αεροπλάνου στο Κάιρον και προτού ακόμη πατήσει στο έδαφος, να φωνάζει αμέσως δυνατά: άσυλον, άσυλον, ζητώ άσυλον. Για να ακούσουν οι αναμένοντες εκεί άνδρες της πρεσβείας και με τους Αιγυπτίους αστυνομικούς, να επέμβουν και να τον αποσπάσουν από τους Άγγλους συνοδούς του» Στις 9.30 βρισκόμασταν με τον Γιάννη στο αεροδρόμιο του Σώλσπερ. Την ίδια ώρα εμφανίστηκαν οι δυο Άγγλοι των μυστικών υπηρεσιών και μαζί τους ο νεαρός Κοτσώνης, φρουρούμενος με τις αποσκευές τους. Με κάθε προφύλαξη άρχισαν τη διευθέτηση των ταξιδιωτικών τους διατυπώσεων, οπότεν σε

κάποια στιγμήν, επλησίασα τον ένα εξ αυτών και τον παρακάλεσα να μας επιτρέψει να προσεγγίσουμε και να αποχαιρετήσουμε τον αναχωρούντα σε λίγο συμπατριώτη μας. Ο Άγγλος όταν είδε την αγγλική δημοσιογραφική μου ταυτότητα με ευγενικό τρόπο απάντησε: «μόλις τελειώσουμε τις ταξιδιωτικές διευθετήσεις θα σας τον αφήσουμε δέκα λεπτά για ένα μαζί του αναψυκτικό.» Στα δέκα εκείνα λεπτά της ώρας, όχι μόνον του ανέπτυξα όσα ο Σινοδώρου μου ανέθεσε να του διαβίβω, αλλά τον έπεισα και με τον αδελφό του Γιάννη τον ενθαρρύναμε, τον εμπυχώσαμε, του ευχθήκαμε, τον ασπασθήμεν και τον κατευοδώσαμεν. Τους δε Άγγλους συνοδούς τους ευχαρίστησα γιατί συγκατατέθηκαν όπως εκτελέσω και εγώ το καθήκον μου.

Έτσι διέφυγεν ο Κοτσώνης από τα χέρια των Άγγλων και στο άκουσμα άσυλον, παρελήφθη από τους άνδρες της Αστυνομίας του Καΐρου και της Ελληνικής Πρεσβείας. Και ενώ οι άνθρωποι του Χάρτιγκ ανέμεναν στο αεροδρόμιο της Λευκωσίας, ο Κοτσώνης ασύλληπτος σεργιάνιζε στο κλεινόν Άστυ ελεύθερος και περήφανος.

Οι Άγγλοι έμαθαν πολύ γρήγορα τι είχε συμβεί από Κύπριο συνεργάτη τους. Ο μεν Σινοδώρου απελάθηκε, ο δε Φωκαϊδης έγινε στόχος των αρχών.

ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΕΝΤΗΤΡΙΩΝ

Ο Σύνδεσμος Προβολής και Παραγωγής Λευκαρίτικου Κεντήματος, διοργάνωσε ψυχαγωγική εκδρομή στην Πάφο στις 19/10/2014. Τα μέλη του Συνδέσμου είχαν την ευκαιρία να επισκεφτούν το μοναστήρι του Αγίου Νεοφύτου, το Μουσείο του Ευαγόρα Παλληκαρίδη και την εκκλησία της Παναγίας Χρυσελεύσης στην Τσάδα, το μοναστήρι του Σταυρού της Μίνθης, τους Άγιους Αναργύρους και το χωριό Μηλιού, όπου απόλαυσαν ένα εξαιρετικό γεύμα. Στην επιστροφή επισκέφτηκαν το Πάρκο της Ελιάς «Ελέαστρο» στην Ανώγυρα.

11° ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ

Ο Σύνδεσμος Κεντητριών και ομάδα γυναικών από τα Λεύκαρα συμμετείχε με λευκαρίτικα κεντήματα και παραδοσιακά εδέσματα στο 11° ετήσιο Φεστιβάλ Παραδοσιακής Κουλτούρας που διοργανώθηκε την 1η Οκτωβρίου 2014 στην Καλαβασό.

ΚΕΝΤΗΤΡΙΕΣ ΕΠΙ ΤΟ ΕΡΓΟ

Από δεξιά η Θεβρούλα Κίρκου (Σιπητάρη), η Μυριάνθη Γερολέμου (Σιπράτου), η Αντριανή Γεωργίου, η Παναγιώτα Σιπητάρη, η μικρή Φροσούλα Γεωργίου και στο βάθος μία τουρίστρια που θαυμάζει τη λευκαρίτικη τέχνη. Η φωτογραφία λήφθηκε στο σπίτι του Σιπητάρη το 1970.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ BRIDGE ΣΤΑ ΛΕΥΚΑΡΑ

Στις 17/08/2014 έγινε διαγωνισμός Bridge (ζεύγη), στα πλαίσια του Φεστιβάλ Λευκάρων, στο Πολιτιστικό Κέντρο. Στον αγώνα πήραν μέρος 12 ζεύγη από τα Λεύκαρα, τη Λευκωσία, τη Λάρνακα καθώς και ένα ζεύγος Άγγλων από το Μαρώνι.

Ο Δήμος Λευκάρων αθλοθέτησε τον αγώνα με έξι κύπελλα για τα πρώτα τρία ζεύγη. Ο διαγωνισμός έληξε με τα πιο κάτω αποτελέσματα:

Πρώτο ζεύγος: Σάββας Ξενοφώντος και Μιχαλάκης Μιλιπτός, Επιτυχία: 64,81%

Δεύτερο ζεύγος: Ευθύμιος Στρούθος και Ανδρόνικος Ίτσος, Επιτυχία: 62,22%

Τρίτο ζεύγος: Θέμης Ρούβης και Γιώργος Κωλέττης, Επιτυχία: 60,74%

Ο διαγωνισμός Bridge έχει καθιερωθεί να διοργανώνεται κάθε χρόνο κατά τη διάρκεια του Φεστιβάλ και πραγματοποιείται με επιτυχία. Ευχαριστούμε το Δήμο για τη στήριξη που μας προσφέρει.

Ο Πολιτιστικός Όμιλος Λευκάρων

διοργανώνει παιχνίδι κρυμμένου θησαυρού με θέμα:
«Γνωρίζοντας τα Λεύκαρα με Ποδήλατα και Πεζούς»
 που θα πραγματοποιηθεί στα Λεύκαρα...

Κυριακή
23 Νοεμβρίου 2014
ώρα 10:00 π.μ.

Για περισσότερες
 πληροφορίες
 επικοινωνήστε με τη
 Χριστίανα Σαββίδου
 τηλ. 99687110

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΩΣΗ ΛΕΥΚΑΡΩΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ – ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2014

Η ποδοσφαιρική ομάδα του Σωματείου ξεκίνησε τις αγωνιστικές υποχρεώσεις της για την ποδοσφαιρική περίοδο 2014-15 στο πρωτάθλημα της Π.Ο.Α.Λ στις 11 Οκτωβρίου. Η ομάδα μας συμμετέχει στον όμιλο Λάρνακας και στους πρώτους τρεις αγώνες μετρά ισάριθμες νίκες στο πρωταθλήμα.

Συγκεκριμένα, τα αποτελέσματα είναι:

1η Αγωνιστική: Α.Π.Ε.Λευκάρων – Α.Ε.Ν.Αραδίππου 3-2 (Σκόρερ: Γιώργος Κοσμά Μοριέντες (2), Στέλιος Ραουσάς (Ανελος))

2η Αγωνιστική: Φάρος Περβολιών – Α.Π.Ε.Λευκάρων 0-1 (Σκόρερ: Αντώνης Κοσμά)

3η Αγωνιστική: Ονήσιλος Τσακκιλερού – Α.Π.Ε.Λευκάρων 1-5 (Σκόρερ: Χάρης Βασιλειάδης (Μαρσέλο), Κωνσταντίνος Κωλέττης, Χάρης Σταύρου, Αντώνης Κοσμά, Γιώργος Κοσμά)

Επόμενες Αγωνιστικές

4η Αγωνιστική: Δάφνη Τρούλλων – Α.Π.Ε.Λευκάρων – 01/11/2014

5η Αγωνιστική: Α.Π.Ε.Λευκάρων – ΑΕΝΑΚ Κοκκίνων – 08/11/2014

Το Σωματείο είναι στη διαδικασία έκδοσης κάρτας μέλους για την περίοδο 2014-15 με σκοπό την ενίσχυση της ομάδας. Παρακαλούνται όσοι επιθυμούν να εν-

σχύσουν την ομάδα με αυτό τον τρόπο να επικοινωνήσουν στα τηλέφωνα 99821603 και 99570235.

Η κάρτα μέλους θα τιμάται προς € 10, θα τυπώνεται σε πλαστικό (μέγεθος ταυτότητας) και θα είναι ονομαστική. Με την ευκαιρία το Συμβούλιο επιθυμεί να ευχαριστήσει θερμά τους 129 κατόχους για την περίοδο 2013-14 και ευελπιστεί στη βοήθειά τους και στην τρέχουσα περίοδο.

Επίσης, το Σωματείο σκοπεύει να ξεκινήσει προπονήσεις για την ομάδα κάτω των 17 ετών (U17), η οποία θα πάρει μέρος στο αντίστοιχο πρωτάθλημα U17 της ομοσπονδίας. Για το σκοπό αυτό θα κυκλοφορήσει σχετική ανακοίνωση.

Για την περίοδο των γιορτών το Σωματείο θα διοργανώσει διάφορες εκδηλώσεις όπως τόνμπολα και πρωτοχρονιάτικο ρεβεγιόν.

Ο χώρος και ο χρόνος θα κοινοποιηθεί μελλοντικά με ανακοινώσεις και αφίσες.

Μπορείτε να ενημερώνεστε για τα τεκτονώμενα της ομάδας και να βλέπετε φωτογραφικό υλικό από τα παιχνίδια μέσω της σελίδας μας στο Facebook – ΑΠΕΛ (Αθλητική Περιφερειακή Ένωση Λευκάρων).

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ «ΤΙΜΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ» ΠΑΝΩ ΛΕΥΚΑΡΩΝ

Το Κατηχητικό Σχολείο Πάνω Λευκάρων για το τρίμηνο Ιουνίου –Οκτωβρίου 2014, με τη βοήθεια του Θεού και τη Χάρη του Τιμίου Σταυρού, είχε τις κάτωθι ποικιλόμορφες δραστηριότητες.

Την Πέμπτη 19 Ιουνίου 2014 τα παιδιά του Κατηχητικού Σχολείου συμμετείχαν στη λήξη των μαθημάτων των Κατηχητικών Σχολείων 2013-2014 που οργάνωσε η Μητρόπολη Τριμυθούντος στην Αθηνάϊου.

Την Πέμπτη 3 Ιουλίου 2014 τα παιδιά του Φωτογραφικού Ομίλου του Κατηχητικού επισκέφθηκαν τον υπουργό άμυνας κ Χριστόφορο Φωκαΐδη και του έδωσαν το δνδ της πασχαλινής εκδήλωσης και λευκαρίτικα λουκούμια. Ο Υπουργός πρόσφερε στα παιδιά και στους Κατηχητές κέρασμα και από ένα βιβλίο.

Το Κατηχητικό Σχολείο μαζί με τη Μητρόπολη Τριμυθούντος οργάνωσαν εκδήλωση προς τιμή του Τιμίου Σταυρού την Πέμπτη 18 Σεπτεμβρίου 2014 στον ομώνυμο Ναό.

Το πρόγραμμα περιελάμβανε χαιρετισμό από τον υπεύθυνο του Κατηχητικού Σχολείου Πατέρα Χριστομάριο Παπαγεωργίου, ομιλία από τον Πνευματικό μας Πατέρα Μητροπολίτη Τριμυθούντος και Πρόεδρο Λευ-

κάρων κ.κ. Βαρνάβα, ψαλμούς από τον πρωτοψάλτη του ναού κ Μάριο Χαραλάμπους. Η όλη εκδήλωση τελούσε υπό την αιγίδα του έντιμου υπουργού άμυνας κ Χριστόφορου Φωκαΐδη ο οποίος παρέστη και απύθνη χαιρετισμό. Στο τέλος δόθηκε σε όλους δωρεάν το έντυπο που εξέδωσε το Κατηχητικό Σχολείο με την παράκληση του Τιμίου Σταυρού και σύντομο ιστορικό του ναού.

Το Σάββατο 4 Οκτωβρίου 2014 άρχισε η φετινή κατηχητική χρονιά 2014-2015 με τον καθιερωμένο αγιασμό.

Την Πέμπτη 23 Οκτωβρίου 2014 άρχισαν οι ομιλίες του Κύκλου Αγίας Γραφής με αγιασμό.

Το Κατηχητικό Σχολείο και ο Κύκλος Αγίας Γραφής την Πέμπτη 30 Οκτωβρίου 2014 οργάνωσαν ομιλία με θέμα «Εθελοντισμός και προσφορά» με ομιλητή τον Επίτροπο Εθελοντισμού κ Γιάννη Γιαννάκη.

Π/Χριστομάριος Παπαγεωργίου
Κατηχητής

Λεύκαρα | Κοινωνικά Νέα

Η διεύθυνση του ξενοδοχείου ΛΕΥΚΑΡΑ πρόσφερε γεύμα στους τροφίμους του Κέντρου Φιλοξενίας Ενηλίκων Λευκάρων στις 11 Σεπτεμβρίου 2014.

Εισφορές στο Κέντρο Φιλοξενίας Ενηλίκων Λευκάρων \$2000 από τον κ. Patrick Harris εις μνήμη των γονιών του Βάσου και Μαρούλας Χατζηκάρη €1500 από τον κ. Τάκη Αναγιωτό και €1000 από την κα. Δήμητρα Αναγιωτού εις μνήμη των γονιών τους Παναγιώτη και Μελανής Αναγιωτού.

ΓΕΝΗΣΕΙΣ

Ο Χαράλαμπος Μιλπτός από τα Πάνω Λεύκαρα και η Σύλβια Αντωνίου από την Πάφο απέκτησαν στις 04 Ιουνίου 2014 αγοράκι.

Ο Νεόφυτος Κωνσταντίνου από την Κυσόνεργα και η Όλγα Αριστοδήμου από τα Πάνω Λεύκαρα απέκτησαν στις 23 Σεπτεμβρίου 2014 αγοράκι.

Ο Σταύρος Θρασυβούλου από τα Πάνω Λεύκαρα και η Ελπίδα Μαδαράκη από τη Λευκωσία απέκτησαν στις 02 Οκτωβρίου 2014 αγοράκι.

Ο Μηνάς Μηνά από τα Πάνω Λεύκαρα και η Στέλλα Κουρτή από τον Άγιο Αμβρόσιο απέκτησαν στις 03 Οκτωβρίου 2014 αγοράκι.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ:

Η Μαρία Μιλπού και η Μαριαλένα Καζαμία βάπτισαν στις 05/07/2014 το κοριτσάκι του ζεύγους Φίλιππου και Μαρίας Φιλίππου και το ονόμασαν Αντριάνα.

Ο Ιωάννης Καμέρης βάπτισε στις 13/07/2014 το κοριτσάκι του ζεύγους Δημόκριτου και Έλενας Ονησιφόρου και το ονόμασαν Μαρίνα.

Ο Παννάκης Κωνσταντίνου βάπτισε στις 23/08/2014 το αγοράκι του ζεύγους Ευάγγελου και Ανδριανής Βούρμα και το ονόμασαν Χρήστο.

Η Κατερίνα Σταφυλάρη βάπτισε στις 23/08/2014 το κοριτσάκι του ζεύγους Ευάγγελου και Ανδριανής Βούρμα και το ονόμασαν Χρύσα.

Η Κατερίνα Κωνσταντίνου βάπτισε στις 07/09/2014 το κοριτσάκι του ζεύγους Λουκή και Κατερίνας Λοΐζου και το ονόμασαν Κυριακή.

Η Εύη Καλοπαϊδή και η Χρυστάλλα Χατζηναδάμου βάπτισαν στις 07/09/2014 το αγοράκι του Νίκου Καλοπαϊδή και Βασιλικής Χρίστου και το ονόμασαν Ανδρέα.

Ο Ανδρέας Μηνά βάπτισε στις 27/09/2014 το αγοράκι του ζεύγους Ανδρέα και Νάταλιν Κωνσταντίνου και το ονόμασαν Γεώργιο.

Η Χριστιάνα Αναστασίου βάπτισε στις 05/10/2014 το

αγοράκι του ζεύγους Ανδρέα και Χρυστάλλας Ψαρά και το ονόμασαν Γεώργιο.

Η Μαρία Δημητρίου βάπτισε στις 12/10/2014 το κοριτσάκι του ζεύγους Αντώνη και Αλεξίας Θωμά και το ονόμασαν Μαρία.

Η Βακίνα Καζαμία βάπτισε στις 18/10/2014 το αγοράκι του ζεύγους Χρίστου Πετράνγκας Κουρτή και το ονόμασαν Χαριτίνο.

Η Μαρία Μιλπού βάπτισε στις 19/10/2014 το αγοράκι του ζεύγους Χαράλαμπου και Σύλβιας Μιλπού και το ονόμασαν Μιχαήλ.

Αυτοί που έφυγαν:

Μαρίνος Βλάχου, 60 ετών στις 29/07/2014

Μιχαλάκης Κορτάρης, 89 ετών στις 28/07/2014

Γεώργιος Αριστοδήμου, 85 ετών στις 10/08/2014

Κατερίνα Χ' Αυγουστή, 84 ετών στις 27/08/2014

Πέτρος Προκοπίου, 82 ετών στις 11/09/2014

Αυγουστής Χ' Γεωργίου, 86 ετών στις 19/09/2014

ΓΑΜΟΙ:

Την 23η Αυγούστου 2014 Ο Στέλιος Χαραλάμπος από τα Πάνω Λεύκαρα και η Βασιλική Τσολιά από την Αμμόχωστο τέλεσαν το γάμο τους στον Ιερό Ναό Τιμίου Σταυρού Λευκάρων.

Την 23η Αυγούστου 2014 Ο Μιχαήλ Παναγή από την Αμμόχωστο και η Άννα Προκομμένου από τα Λεύκαρα τέλεσαν το γάμο τους στον Ιερό Ναό Τιμίου Σταυρού Λευκάρων.

Την 24η Αυγούστου 2014 ο Μάριος Καλότυχος από την Αμμόχωστο και η Καλλιόπη Νικολαΐδου από Λευκωσία τέλεσαν το γάμο τους στον Ιερό Ναό Τιμίου Σταυρού.

Την 28η Σεπτεμβρίου 2014 ο Γιώργος Παναγιώτου από τα Πάνω Λεύκαρα και η Μαρία Αλεξοπούλου από τη Σκαρίνου τέλεσαν στο γάμο τους στον Ιερό Ναό Τιμίου Σταυρού.

Τα Λεύκαρα, ένα παραδοσιακό χωριό, βρίσκονται στη νοτιοδυτική πλευρά του Τροόδους. Απέχουν ίση απόσταση, 45 Km, από την πρωτεύουσα Λευκωσία και τη Λεμεσό και 30 Km από το αεροδρόμιο Λάρνακας.

Είναι παγκοσμίως γνωστά για τα χειροποίητα κεντήματα και την τέχνη της αργυροχοΐας που ανθεί στο χωριό.

Ο επισκέπτης μπορεί να δει τις γυναίκες των Λευκάρων να κεντούν τα περίφημα κεντήματα στα πλακόστρωτα στενά δρομάκια και στις εσωτερικές αυλές των σπιτιών. Μπορεί να προμηθευτεί κεντήματα και ασημικά από τα πολλά καταστήματα που υπάρχουν στο χωριό.

Οι ταβέρνες και τα εστιατόρια σερβίρουν παραδοσιακά φαγητά, όπως το Λευκαρίτικο τταβά που μαγειρεύεται μόνο στα Λεύκαρα.

Το πιο ενδιαφέρον μνημείο παραδοσιακής αρχιτεκτονικής είναι η εκκλησία του Τιμίου Σταυρού, κτίσμα του 14 ου αιώνα, μια από τις τρεις εκκλησίες στην Κύπρο που σύμφωνα με την παράδοση φυλάγεται μέρος του Τιμίου Σταυρού.

Η αρχιτεκτονική των Λευκάρων είναι μοναδική. Τα γραφικά σπίτια είναι κτισμένα με την πέτρα της περιοχής και βρίσκονται σε αρμονία με το τοπίο.